

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 850/2016-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, zastúpenej advokátom Mgr. Michalom Bizoňom, Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. októbra 2016 doručená sťažnosť BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016, ktorou žiada vydať tento nález:

„I. Základné práva spoločnosti BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o.: na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd; a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd; rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 11.12.2014, č. k. 26Cob/60/2014-196, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.06.2016, sp. zn. 2Obdo/21/2015, porušené boli.

II. Rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 11.12.2014, č. k. 26Cob/60/2014-196, a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.06.2016 sp. zn. 2Obdo/21/2015, zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

III. Krajský súd v Nitre a Najvyšší súd SR sú povinní spoločne a nerozdielne uhradiť obchodnej spoločnosti BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o. trovy konania, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Ako vyplynulo zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu a z jej príloh, sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom konania vedeného na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 23 Cb 198/2012, v ktorom sa proti obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“), domáhal zaplatenia sumy 1 800 € s príslušenstvom.

3. Sťažovateľ ako advokát poskytoval žalovanému ako klientovi právne služby na základe zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 3. decembra 2010 s dohodnutou hodinovou odmenou v konaní o vylúčení vecí zo súpisu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ v zastúpení žalovaného podal žalobu Krajskému súdu v Bratislave a zastupoval žalovaného v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Cbi 49/2010.

Žalovaný riadne sťažovateľovi na základe jeho faktúr uhrádzal odmenu za právne služby do apríla 2012. Listom zo 14. júna 2012 žalovaný reklamoval sťažovateľom vystavené faktúry za poskytovanie právnych služieb (s odôvodnením, že medzičasom malo dôjsť k dohode o znížení hodinovej sadzby odmeny a sťažovateľove faktúry tomu nezodpovedajú), sťažovateľ reagoval listom z 27. júna 2012 tak, že jeho reklamáciu neuznal (pretože dohoda o znížení odmeny uzatvorená nebola). Po tom, čo bola sťažovateľovi doručená 25. júla 2012 výzva Krajského súdu v Bratislave vo veci sp. zn. 9 Cbi 49/2010, aby sa vyjadril k odvolaniu podanému správcom konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], v lehote 15 dní (teda do 9. augusta 2012), sťažovateľ vyzval žalovaného, aby mu oznámil, či má vypracovať vyjadrenie k odvolaniu. Žalovaný na výzvu neodpovedal. Listom z 31. júla 2012 doručeným sťažovateľovi 6. augusta 2012 mu však oznámil narušenie svojej dôvery ako klienta voči sťažovateľovi ako advokátovi (pre neuznanie reklamácie faktúr) a nutnosť ukončiť z tohto dôvodu spoluprácu. Sťažovateľ v tejto situácii vypracoval vyjadrenie k odvolaniu a doručil ho Krajskému súdu v Bratislave 9. augusta 2012 (ďalej len „vyjadrenie k odvolaniu“). Vlastné vyjadrenie k odvolaniu doručil 3. augusta 2012 Krajskému súdu v Bratislave i žalovaný. Sťažovateľ od zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzatvorenej so žalovaným odstúpil listom zo 7. augusta 2012.

4. Sťažovateľ svoje právo na zaplatenie sumy 1 800 € odôvodnil tým, že ide o odmenu za podanie vyjadrenia k odvolaniu určenú ako hodinová odmena podľa zmluvy o poskytovaní právnych služieb (10 hodín). Žalovaný sa bránil tým, že sťažovateľovi odmena za podanie vyjadrenia k dovolaniu nepatrí, pretože bolo podané až po tom, čo sťažovateľovi žalobca oznámil narušenie nevyhnutnej dôvery listom z 31. júla 2012 doručeným sťažovateľovi 6. augusta 2012, a navyše, sťažovateľovi výslovne oznámil, aby vyjadrenie k odvolaniu nepodával (čo však v konaní nebolo preukázané). Sťažovateľ argumentoval tým, že hoci vyjadrenie k odvolaniu podal až 9. augusta 2012, podal ho v záujme žalovaného a v situácii, keď nedostal od klienta iný pokyn. Postupoval podľa § 22 ods. 5 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o advokácii“), v zmysle ktorého je advokát povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej

veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia, a to vždy okrem prípadu, keď klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.

5. Okresný súd rozsudkom č. k. 23 Cb 198/2012-149 zo 14. októbra 2014 žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému priznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že podanie vyjadrenia k odvolaniu nie je neodkladným úkonom podľa § 22 ods. 5 zákona o advokácii. Je to tak preto, že vyjadriť sa k odvolaniu v určenej sudcovskej lehote nie je povinnosťou účastníka konania, je jeho právom, ktorého nevyužitie nemá pre účastníka žiadne nepriaznivé procesné dôsledky, nevyjadrenie sa k odvolaniu v určenej lehote nemôže byť sankcionované poriadkovým oparením a vyjadriť sa k odvolaniu môže účastník kedykoľvek až do rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto nebol dôvod, aby sťažovateľ bez osobitného pokynu klienta tak urobil, k odvolaniu sa vyjadroval a za tento úkon si účtoval odmenu.

6. Sťažovateľ v odvolaní podanom proti rozsudku okresného súdu argumentoval tým, že bolo jeho povinnosťou ako advokáta vyjadrenie k odvolaniu podať, pretože neodkladným úkonom v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii je nielen taký úkon, ktorého nevykonaním hrozí klientovi ujma na jeho právach, ale aj taký úkon, ktorého odkladom síce nemusí dôjsť priamo k vzniku ujmy na právach klienta, ale dôjde ním k porušeniu zákonných povinností advokáta. Nepodaním vyjadrenia k odvolaniu jednak potenciálne žalovanému mohla vzniknúť ujma na jeho právach a jednak by sťažovateľ porušil základné princípy advokácie vrátane princípov etických. Je totiž etickou povinnosťou advokáta rešpektovať pokyny súdu vrátane dodržiavania lehôt stanovených súdom. Navyše, nepodaním vyjadrenia k odvolaniu včas by mohol klient stratiť možnosť predniesť svoju argumentáciu odvolaciemu súdu, pretože po uplynutí lehoty na vyjadrenie k odvolaniu môže odvolací súd kedykoľvek o podanom odvolaní rozhodnúť. Bezdôvodným odkladom vyjadrenia k odvolaniu môže dôjsť preto k nezvratnému ohrozeniu práv a záujmov klienta. Ako ďalej uviedol sťažovateľ, podľa jeho vedomostí o odvolaní vo veci vedenej pred Krajským súdom v Bratislave sp. zn. 9 Cbi 49/2010 rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 4 Obo 66/2012 zo 17. decembra 2013 a v jeho odôvodnení polemizoval i s argumentáciou sťažovateľa uvedenou vo vyjadrení k odvolaniu.

7. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 tak, že rozsudok okresného súdu č. k. 23 Cb 198/2012-149 zo 14. októbra 2014 ako vecne správny podľa § 219 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) potvrdil.

8. Rozsudok krajského súdu č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 v spojení s rozsudkom okresného súdu č. k. 23 Cb 198/2012-149 zo 14. októbra 2014 nadobudol právoplatnosť 11. decembra 2014.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil tým, že postupom krajského súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože jeho rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené. Najmä odvolací súd nedostatočne reagoval na argumentáciu sťažovateľa v odvolaní a nezaoberal sa právnou kvalifikáciou veci.

10. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 dovolanie sťažovateľa odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c) v spojení s § 243b ods. 5 OSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, a žalovanému priznal náhradu trov dovolacieho konania. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 bolo sťažovateľovi doručené 8. augusta 2016.

11. Sťažovateľ sťažnosť na porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 odôvodnil tým, že už počas konania pred okresným súdom nastolil pre prebiehajúce konanie zásadnú otázku, či je advokát ako právny zástupca účastníka povinný striktne rešpektovať súdom stanovené sudcovské lehoty. Touto otázkou sa však sudy dostatočne nezaoberali a za podstatu veci považovali to, či podanie vyjadrenia k odvolaniu bolo neodkladným úkonom v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii. Rozhodnutie krajského súdu, ktoré nedalo odpoveď

na argumenty sťažovateľa zásadného významu, je nedostatočne odôvodnené. Pokiaľ za tejto situácie dovolací súd dovolanie sťažovateľa odmietol, jeho rozhodnutie neobstojí, pretože všetky podmienky na meritórne prerokovanie dovolania boli splnené. Rozhodnutia krajského súdu i najvyššieho súdu navyše popierajú význam ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii, ako aj základné etické princípy advokácie. Pokiaľ súd uloží advokátovi vykonať procesný úkon v stanovenej lehote, je advokát povinný tak včas urobiť, pričom takúto povinnosť má bez ohľadu na posúdenie, či vykonanie úkonu znesie odklad, prípadne či a aká ujma by jeho klientovi mohla vzniknúť nedodržaním súdom určenej lehoty.

II.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

14. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

17. Ako vyplýva zo sťažnosti sťažovateľa, k porušeniu týchto základných práv malo dôjsť jednak uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 v dôsledku meritórneho neprerokovania dovolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 a jednak samotným rozsudkom krajského súdu č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014, ktorý sťažovateľ považuje za nedostatočne odôvodnený a založený na takom výklade § 22 ods. 5 zákona o advokácii, ktorý popiera jeho účel a zmysel.

18. Ústavný súd sa zaoberal najprv časťou sťažnosti smerujúcou proti uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016. Sťažovateľ tvrdí, že jeho dovolanie malo byť posúdené ako prípustné, pretože jeho prípustnosť bola daná odňatím možnosti konať pred súdom v dôsledku nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu.

19. Najvyšší súd uznesenie sp. zn. 2 Obdo 21/2015 z 23. júna 2016 odôvodnil tým, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, iba pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 OSP). Vo veci sťažovateľa prípustnosť dovolania vo veci nemožno založiť na ustanovení § 238 OSP a vady konania podľa § 237 ods. 1 písm. a) – e) a g) OSP sťažovateľ nenamietal a ani dovolací súd ich nezistil (§ 242 ods. 1 OSP). Ostalo tak preskúmať, a to aj so zohľadnením argumentácie sťažovateľa, či postupom odvolacieho súdu nebola sťažovateľovi odňatá možnosť pred súdom konať [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP]:

„Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú(...) požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávany prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery pritom dostatočne ozrejmil. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Súd prvého stupňa primerane vysvetlil, z akých, úvah vychádzal pri závere, že vyjadrenie k odvolaniu nepovažoval za neodkladný úkon, ktorého nevykonanie právnym zástupcom by malo pre žalovaného nepriaznivé a nezvratné dôsledky. Okresný súd dodal, že žalobca vyzýval žalovaného na oznámenie podania vyjadrenia k odvolaniu ešte pred odstúpením od zmluvy, teda považoval tento krok za potrebný vzhľadom na stav vzájomnej dôvery. Odvolací súd sa plne stotožnil s týmto záverom súdu prvého stupňa. Odvolací súd zároveň zdôraznil, že neodkladnosť úkonu nemožno posudzovať výlučne len vzhľadom na jeho označenie (podanie žaloby podanie odvolania a pod.), ale treba vychádzať z jeho obsahu v tom smere, či ide o úkon ktorého vykonanie neznesie odklad, resp. jeho nevykonaním by žalovanému bola spôsobená ujma na jeho právach. Odvolací súd konštatoval, že vyjadrenie k odvolaniu je právom nie povinnosťou účastníka a jeho nevykonanie nemá vo vzťahu k postupu súdu pre tohto účastníka žiadny negatívny následok. Preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne podľa § 219 ods. 1 O. s. p. jednohlasne potvrdil a podľa § 219 ods. 2 O. s. p. sa v ostatných dôvodoch stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa.

Dovolací súd k aplikácii ust. § 219 ods. 2 O. s. p. dodáva, že v prípade, ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa (úplný alebo čiastočný blanketový odkaz) stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke, aj odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým tak tvorí jeden celok. Na základe uvedeného, rozhodnutie súdu prvého stupňa, ako aj napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, je potrebné považovať za jeden celok, ktorý vytvára komplexné zhodnotenie skutkovej a právnej stránky posudzovaného vzťahu medzi účastníkmi konania.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti možno uzavrieť, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu (ako aj súdu prvého stupňa), nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákona na odôvodnenie rozsudku (§ 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p.). Za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek žalobcu.“

20. Pravidlá týkajúce sa prípustnosti dovolania majú za cieľ zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Jednako tieto pravidlá alebo ich používanie nemôžu týmto osobám zabrániť, aby využili existujúci opravný prostriedok (napr. I. ÚS 4/00; vec Pérez De Rada Cavanilles c. Španielsko, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 28. 10. 1998).

21. Otázku posúdenia prípustnosti dovolania rieši zákon. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľov v prípade, ak zákonné pravidlá dovolanie nepripúšťajú (mutatis mutandis IV. ÚS 35/02). Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľa.

22. Najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne uviedol, z akých dôvodov považoval dovolanie sťažovateľa za neprípustné a z akých dôvodov dospel k záveru o tom, že nedošlo vo vzťahu k sťažovateľovi k odňatiu možnosti konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Tieto dôvody uvedené najvyšším súdom považuje ústavný súd za dostatočné, výstižné a ústavne konformne formulované.

23. Ústavný súd nemá dôvod ani vo veci sťažovateľa odchyliť sa od svojej ustálenej rozhodovacej praxe, tobôž v situácii, keď sťažovateľ nepredkladá k tejto otázke vo svojej sťažnosti žiadnu novú argumentáciu. Z obsahu sťažnosti vyplýva, že jej podstatou je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom najvyššieho súdu týkajúcim sa otázky prípustnosti dovolania v danej veci. Iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

24. Pretože ústavný súd nepovažoval právny názor najvyššieho súdu, ktorým odôvodnil odmietnutie dovolania sťažovateľa, za arbitrárny, svojvoľný a jeho rozhodnutie za také, ktoré by bolo založené na takom výklade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ktorý by popieral ich účel a zmysel, nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľa a postupom najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa. Z tohto dôvodu sťažnosť sťažovateľa v jej časti smerujúcej proti uzneseniu najvyššieho súdu odmietol podľa § 25 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

25. Ďalej sa ústavný súd zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti rozsudku krajského súdu č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014. Sťažovateľ argumentoval tým, že toto rozhodnutie je nedostatočne odôvodnené a založené na takom výklade aplikovaného ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii, ktorý popiera jeho účel a zmysel.

26. Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 26 Cob 60/2014-196 z 11. decembra 2014 po konštatovaní, že s odkazom na § 219 ods. 2 OSP „v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, s ktorým sa stotožňuje jednak čo do skutkových zistení, ktoré zodpovedajú vykonanému dokazovaniu, ako aj vo vzťahu k právnemu posúdeniu, ktoré odvolací súd považuje za správne“, ďalej uviedol:

„Odvolací súd vzhľadom k dôvodom odvolania žalobcu na doplnenie správnosti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa uvádza, že na rozdiel od žalobcu, ktorý podstatu sporu vidí v tom, či advokát ako právny zástupca účastníka súdneho konania má povinnosť rešpektovať výzvy súdu na vypracovanie vyjadrenia k odvolaniu, je odvolací súd toho názoru, že podstatnou a jedinou relevantnou otázkou, ktorú mal súd prvého stupia vyriešiť, bolo vyriešenie otázky, či bolo vypracovanie písomného vyjadrenia k odvolaniu žalobcom neodkladným úkonom alebo nie (§ 22 ods. 5 zák. č. 586/2003 Z. z.), a teda či žalobcovi ako splnomocnenému zástupcovi účastníka konania (odporcu), vzniká za vypracovanie tohto úkonu odmena. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd ani nepripustil možnosť podať proti svojmu rozhodnutiu dovolanie, hoci si uvedomuje, že vyriešenie tejto otázky môže byť pre žalobcu zásadné, avšak jej vyriešenie pre toto súdne konanie považuje odvolací súd za irelevantné.

Vo vzťahu k posúdeniu, či vypracovanie písomného vyjadrenia k odvolaniu, je potrebné považovať za neodkladný úkon, odvolací súd uvádza, že neodkladnosť úkonu nemožno posudzovať výlučne len vzhľadom na jeho označenie (podanie žaloby podanie odvolania a pod.), ale treba vychádzať z jeho obsahu vtom smere, či ide o úkon ktorého vykonanie neznesie odklad resp. jeho nevykonaním by žalovanému bola spôsobená ujma na jeho právach, ide teda o úkony, ktorých nevykonanie by takýto následok spôsobilo.

Úkon, ktorý neznesie odklad je potrebné posudzovať hlavne z hľadiska procesnoprávneho, t. j. musí ísť o úkon, ktorého okamžitým nevykonaním dôjde účastník o možnosť ho pred súdom vykonať, teda je limitovaný uplynutím času alebo lehoty.

V danom prípade je zrejmé, že zo strany žalobcu v prípade vypracovania vyjadrenia k odvolaniu o neodkladný úkon v zmysle vyššie uvedeného nešlo. Tak ako správne súd prvého stupňa uvádza, vyjadrenie k odvolaniu je právom nie povinnosťou účastníka a jeho nevykonanie nemá vo vzťahu k postupu súdu pre tohto účastníka žiadny negatívny následok,

napokon účastník konania mohol následne toto vyjadrenie súdu zaslať kedykoľvek až do rozhodnutia odvolacieho súdu.“

27. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

28. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

29. Ústavný súd považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (napr. I. ÚS 19/02, III. ÚS 151/05, III. ÚS 344/06).

30. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach

a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody. Ústavný súd poukazuje i na skutočnosť, že nie je a ani nemôže byť súdom skutkovým, t. j. jeho úlohou nie je nahrádzať činnosť všeobecných súdov.

31. Tak ako to uviedol i najvyšší súd v rozhodnutí vo veci sťažovateľa, v prípade ak odvolací súd využije možnosť poskytnutú mu § 219 ods. 2 OSP, je potrebné odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu posudzovať v spojení s odôvodnením rozhodnutia okresného súdu.

32. Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) dospel k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ v konaní nastolil. Rozsudok krajského súdu vysvetlil, ako krajský súd dospel k záveru o tom, že sťažovateľovi ako advokátovi právo na odmenu za podanie vyjadrenia k odvolaniu protistrany nevzniklo. Rovnako tak je zrejmé, z akých dôvodov neobstáli argumenty uvedené v odvolaní sťažovateľa, ktoré boli v podstate len zopakovaním a zosumarizovaním dovtedajšej obrany sťažovateľa.

33. Sťažovateľ však namietal, že k porušeniu ním označených základných práv rozsudkom krajského súdu došlo i preto, že rozhodnutie je založené na takom výklade aplikovaného ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii, ktorý popiera jeho účel a zmysel, pretože pokiaľ súd uloží advokátovi vykonať procesný úkon v stanovenej lehote, je advokát povinný tak včas urobiť, pričom takúto povinnosť má bez ohľadu na posúdenie, či vykonanie úkonu znesie odklad, prípadne či a aká ujma by jeho klientovi mohla vzniknúť nedodržaním súdom určenej lehoty.

34. Ustanovenie § 22 zákona o advokácii upravuje postup advokáta pri odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb klientovi, najmä definuje prípady, v ktorých môže advokát takto postupovať (klient je oprávnený ukončiť zmluvu o poskytovaní právnych služieb kedykoľvek a aj bez uvedenia dôvodu). Advokát môže od zmluvy o poskytovaní právnych služieb odstúpiť v zmysle ustanovenia § 22 zákona o advokácii iba zo závažných dôvodov, najmä ak sa narušila nevyhnutná dôvera medzi ním a klientom alebo pokyn klienta je v rozpore s predpismi komory (§ 22 ods. 1), ak klient napriek poučeniu advokátom trvá na tom, aby advokát postupoval podľa jeho pokynu (§ 22 ods. 2), alebo ak klient neposkytne primeraný preddavok, primerané doplnenie poskytnutého preddavku na odmenu alebo odmenu, hoci bol o to písomne požiadaný, a nejde o poskytovanie bezplatnej právnej služby (§ 22 ods. 3). Je potom vecou advokáta, aby zvážil, či svoje oprávnenie odstúpiť od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v prípade naplnenia týchto podmienok využije alebo nie. Povinnosť advokáta od zmluvy o poskytovaní právnych služieb odstúpiť je stanovená iba pre prípady uvedené v § 21 zákona o advokácii. Ustanovenia § 22 ods. 4 a 5 zákona o advokácii upravujú následky odstúpenia advokáta od zmluvy o právnej službe.

35. Podľa § 22 ods. 4 zákona o advokácii odstúpením od zmluvy o poskytovaní právnych služieb sa zmluva zrušuje okamihom, keď prejav vôle odstúpiť dôjde klientovi.

Podľa § 22 ods. 5 zákona o advokácii advokát je povinný do 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci vykonať všetky neodkladné úkony, ak klient neurobí iné opatrenia. To neplatí, ak klient oznámi advokátovi, že na splnení tejto povinnosti netrvá.

36. Pretože okamihom zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb v dôsledku odstúpenia od nej advokátom (t. j. momentom doručenia odstúpenia od zmluvy klientovi) zaniká povinnosť advokáta poskytovať klientovi právne služby, pre ochranu práv klienta zákon o advokácii v § 22 ods. 5 uložil advokátovi povinnosť (okrem prípadov, ak klient advokátovi výslovne oznámi, že na jej splnení netrvá, alebo ak klient sám urobí iné oparenia, napr. uzatvorí zmluvu o poskytovaní právnych služieb na rovnakú vec s iným advokátom) ešte počas nasledujúcich 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení

od zmluvy o poskytovaní právnych služieb poskytovať klientovi právne služby, avšak iba v rozsahu neodkladných úkonov. V zastupovanej veci tak advokát počas týchto 15 dní je oprávnený s účinkami zaväzujúcimi klienta a zároveň povinný neodkladné úkony vykonať; nad ich rámec však poskytovať právne služby nie je povinný, ale s účinkami zaväzujúcimi klienta ani oprávnený. Pre úplnosť je potrebné dodať, že v prípadoch ukončenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb zo strany klienta žiadna obdobná povinnosť advokáta (vykonávať neodkladné úkony po stanovený čas) nie je daná. V každom prípade je však povinnosťou advokáta oznámiť v zastupovanej veci ukončenie zastupovania súdu, ak tak neurobí sám klient. Pokiaľ advokát vykonal neodkladné úkony, na vykonanie ktorých bol povinný po zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb, patrí mu za ich vykonanie tarifná odmena ustanovená v § 9 – § 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (nie však zmluvná odmena dohodnutá s klientom v zmluve o právnej službe, pretože táto zanikla, pokiaľ sa pre takýto prípad s klientom vopred nedohodol inak).

37. Vzhľadom na takto vymedzený účel a zmysel ustanovenia § 22 ods. 5 zákona o advokácii neodkladným úkonom v zmysle tohto ustanovenia je iba taký úkon právnej služby, ktorého nevykonaním v časovom úseku 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci môže vzniknúť ujma na procesných či hmotných právach. Pokiaľ bez hrozby vzniku takejto ujmy možno vykonať úkon právnej služby i neskôr, o neodkladný úkon nejde. Prípadi, v ktorých môže vzniknúť ujma na procesných či hmotných právach bývalému klientovi nekonaním advokáta, sú opravné prostriedky, ktorých podanie je limitované lehotou, či hmotnoprávne najmä premlčacie lehoty, typicky však nie procesné lehoty poriadkové. Práve z týchto dôvodov je advokát počas plynutia 15 dní od doručenia oznámenia klientovi o odstúpení od zmluvy o poskytovaní právnych služieb v zastupovanej veci (podobne ako aj počas trvania zastupovania) povinný ako neodkladný úkon napríklad podať odvolanie, pokiaľ lehota na jeho podanie počas týchto 15 dní uplynie, a to aj v prípade, ak mu klient na výzvu neoznami, či podať odvolanie žiada.

38. Vo veci sťažovateľa z rozhodnutí všeobecných súdov vyplýva (a ani sťažovateľ tento záver nespochybnil), že úkon právnej služby – vyjadrenie k odvolaniu protistrany bol vykonaný sťažovateľom po zániku zmluvy o poskytovaní právnych služieb v dôsledku odstúpenia od nej sťažovateľom (advokátom). V tejto situácii nebolo povinnosťou sťažovateľa, aby v zastúpení žalovaného na výzvu všeobecného súdu v stanovenej lehote vyjadrenie k odvolaniu protistrany súdu doručil. S ohľadom na obsah pojmu neodkladného úkonu v zmysle § 22 ods. 5 zákona o advokácii totiž o neodkladný úkon nešlo. Preto ak ho sťažovateľ napriek tomu vykonal, nevzniklo mu za jeho vykonanie právo na odmenu.

39. Pokiaľ sťažovateľ zdôrazňuje svoju povinnosť ako advokáta včas a riadne reagovať na výzvu súdu, ktorá je nepochybne, ako to uvádza i sťažovateľ, súčasťou súboru povinností advokáta vo vzťahu k súdom a úradom, k jej splneniu sťažovateľom by došlo už doručením oznámenia konajúcemu súdu v zastupovanej veci o ukončení zastupovania.

40. S ohľadom na uvedené ústavný súd ani rozhodnutie krajského súdu nepovažuje za arbitrárne, svojvoľné, a teda založené na takom výklade aplikovaných ustanovení, ktorý by popieral ich účel a zmysel.

41. Pretože ústavný súd nezistil príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením práv sťažovateľa a postupom krajského súdu, sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 zákona o ústavnom súde).

42. Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2016